REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banî pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banî

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francî, pe șése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorî.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunî 10 cor., pe trei lunî 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunî 12 cor., pe trei lunî 6 cor. — Un esemplar 10 banî. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 171. Brașov, Miercurî 4 (17) August. 1904.

Stat polițienesc.

Este înspăimântător a vedé și a te convinge, ce marî stricăciunî a causat la noi în țéră politica maghiarismului violent, șcóla șovinistă de adî, ai căreia apostolî sunt toțî corifeii parlamentarî maghiarî dearêndul, chieme-i orî și cum: Tisza, Banffy, Kossuth, Apponyi etc.

Sunt de două felurî aceste stricăciunî. Unele, carî se estind asupra vieții și desvoltării generale în stat, creând stărî părtinitóre și favorabile pentru unii, nedrepte și insuportabile pentru alții, ér pentru toțî nestatornice și problematice; altele carî se resfrâng asupra celor ce au puterea în mână, influințându-i în modul cel mai primejdios, pentru ei nu mai puțin, ca pentru țéra întrégă.

De stricăciunile din urmă voim sě vorbim adî. Aceste privesc în primul rênd educațiunea politică, ce s'a dat și se dă tinerelor generațiunî maghiare.

Pentru orî și cine, care voiesce sě aibă o ideiă clară despre stările din Ungaria, este indispensabil de a sci, că educațiunea, ce se dă sucrescenței maghiare în familiă, în șcólă, în societate și în viața publică, este atât de unilaterală și atât de mult influințată de spiritul esclusivismului și al intoleranței naționale, încât putem afirma cu tótă siguranța, că în momentul de față abia esistă Maghiar dela 50 de anî în jos, care sě nu fie convins în inima sa, că tot de ce se vede încunjurat și ce nu este maghiar, că tótă viața desfășurată de milióne de supușî ai statului, carî vorbesc altă limbă, este strěină și dușmană desvotării Ungariei, e pentru ea o primejdie constantă, față cu care tóte li sunt permise celor ce se cred singurul ei razim, singurul ei scut.

Credința acésta înrădăcinată, printr'o șcólă și propagandă continuă, aprópe în inima fie-cărui Maghiar din generațiunile mai tinere, este adevěratul isvor al ideilor și conceptelor cu totul scrintite și primejdiose despre ceea-ce se numesce „agitațiune“ și „agitator“.

„Agitațiune“ și „agitator“ în sens politic, sunt concepte, care din partea maghiară nu pot afla aplicare, de cât față cu așa dișiî dușmanî ai statului, sub carî se înțeleg naționalitățile nemaghiare fără deosebire. Un Maghiar, orî câte nebuniî ar face, orî cât spirit și intențiune de rěsvrětire ar documenta, nu póte fi nicî odată „agitator“. De aceea §-ul faimos 172 din codul penal nicî n'a fost vre-odată aplicat față c'un Maghiar, orî cât de mult ar fi ațîțat el după obiceiŭ la ură în contra cutărei naționalitățî. Ar trebui sě-șî renege cu totul firea de șovinist șî sě trécă în taběra pretinșilor dușmanî ai statului, ca sě rischeze a fi judecat și condamnat pentru agitațiune politică.

Pe calea acésta a educațiunei politice maghiare au ajuns lucrurile așa departe în regatul Sf. Stefan, încât s'a încuibat părerea în creerii fie-cărui Maghiar, care are aerul de a pricepe mersul „politicei naționale“, că este o datorie a sa patriotică de a face în interesul „ideei de stat național“ pe polițaiul față cu marea mulțime de conlocuitorî nemaghiarî, „dușmanî firescî“ ai Maghiarilor și ai acelei idei de stat.

Astfel Ungaria nu este numai prin forța měsurilor asupritóre și despotice luate în contra liberei desvoltărî a popórelor nemaghiare, ci și prin gândirea celor ce formézá clica și falanga stăpânitóre, un stat polițienesc.

Așa a fost dela început, dér mai cu sfială. Din ce în ce însě polițaii și gendarmii au întrat tot mai mult în rolul lor adevěrat și acum am fi ajuns așa departe, ca guvernul unguresc sě proclame pe față puterea polițienéscă ca singur mântuitóre în contra pretinsei agitațiunî antimaghiare a Românilor, Slavilor și Germanilor din țéră.

In discursul sěu, ținut cu ocasiunea desbaterei budgetare, contele Tisza a pus în vedere luarea de měsurî ca cele din Posena și din Finlanda în contra „agitațiunilor contra statului și a societății maghiare“. E vorba de revisuirea paragrafilor codului penal privitorî la acésta în sens absolutist reacționar, ca sě nu mai pótă scăpa în viitor nimenî nepedepsit, pe care l'a luat la ochî un polițaiŭ séu gendarm unguresc.

Intre měsurile, ce le pregătesce guvernul este și acésta revisuire. Atât de mult a decădut spiritul public de libertate la Maghiarî în urma politicei nenorocite de maghiarisare forțată!

Brașov, 3 August v.

Pregătirile contelui Tisza pentru tómnă. „Független Magyarország“ dice, că contele Tisza se ocupă cu pregătirile pentru nouěle alegerî din Ungaria. La cas, că oposițiunea va tinde a zădărnici prin obstrucțiune plănuita urcare a contingentului de recruțî, apoi pactul cu Austria pe basa §-lui 14 și tratatele de comerciu cu Germania și Italia, guvernul va procede la disolvarea dietei și va face nouě alegerî. Contele Tisza în vederea acestei eventualitățî, va înlocui 22 fișpanî, a căror atitudine este dubie, cu bărbațî, carî i-se vor păré a fi ómenî mai de nădejde și de încredere.

„Noul partid“ la Nagykörös. Deputatul Carol *Eötvös* și-a ținut alaltăierî darea de sémă înaintea alegětorilor sěi din Nagykörös. Se scie, că deputatul Eötvös a fost ales ca membru al partidului kossuthist, însě de când a eșit baronul Banffy pe scenă, el a trecut în partidul acestuia. Alegětorii i-au luat în nume de rěu acéstă apostasie de partid și au cerut lămurirî de la Eötvös. Acesta, strîns cu ușa, s'a dus la Nagykörös, ca sě-i dumerésca.

In discursul sěu, Carol Eötvös a dis, că deși în ce privesce sentimentele e cu totul aderent al independiștilor, totușî el nu aparține acestui partid. M'am aliat, dise, cu noul partid, pentru-ca sě ducem la bun sfîrșit cincî lucrurî: teritoriu vamal independet; armată națională maghiară independentă; capul statului, regele sě locuéscă în Budapesta și sě cheltuéscă aicî în țéră cele 14 milióne; tóte autoritățile și tóte șcólele sě fie maghiarisate și clerul bisericei protestante sě fie plătit de stat. Nu e nevoie — dise el — de o coalițiune a tuturor partidelor oposiționale etc.

Eötvös s'a mai lăudat, că la viitórele alegerî dietale generale „noul partid“ va pune 50 de candidațî, carî întrând în dietă vor lupta neînfricațî pentru victoria ideilor depuse în programul lui Banffy.

Congresul internațional socialist. In *Amsterdam* s'a deschis la 14 August n. congresul internațional al socialiștilor. Au fost alești: președinte Van *Kolt* (Țěrile de jos), vicepreședinte Seu *Katoyama* (Japonia) și *Plehanov* (Rusia). După-ce președintele a salutat pe representanții rușî și japonesî, aceștia *șî-au dat mâna*, apoi au ținut discursurî *contra rěsboiului*. Representantul socialiștilor din Francia a presentat un proiect de resoluțiune, în care se esprimă dorința, ca socialiștii din tóte țěrile sě se opună continuării rěsboiului actual cu tóte mijlócele de care pot usa. Moțiunea a fost primită cu unanimitate.

Fiume.

In timpul din urmă s'a vorbit érăși despre posițiunea de drept public a orașului *Fiume*. Se scie anume, că din incidentul sosirei unei escadre strěine în portul de la Fiume, pe palatul guvernorului fû arborat și un *stindard croat*. Faptul acesta a dat prilej baronului Banffy sě tragă la rěspundere pe ministrul președinte Tisza și sě-l învinuéscă, că numai sub regimul lui se póte întîmpla o astfel de „ilegalitate“. Tisza a rěspuns și a dis între altele, că stindardul croat n'a avut în casul de față, decât „caracter decorativ“.

Declarația lui Tisza a fost viu combătută în pressa croată, ér dilele trecute Dr. *Mazzura* a publicat în diarul *„Obzor“* din Agram un lung articol asupra posițiunei de drept public și istorice a orașului Fiume, și étă ce dice el între altele:

„Fiume nu aparține Ungariei nicî chiar în virtutea §-lui 66 din 1868, fiindcă acest oraș formézá un *corp separat*, legat de coróna ungară, ér *coróna ungară nu este regatul ungar, nicî Maghiarii.* Décă coróna ungară și regatul ungar ar fi una și aceeașî, atuncî *Croația n'ar aparține coronei ungare* nicî pe basa dreptului istoric, nicî pe basa dreptului positiv, căcî Croația e cel puțin tot așa *corpus separatum*, ca și Fiume“.

Dr. Mazzura dice, că ministrul președinte Tisza a spus un lucru cu totul nou, când a numit pe guvernorul din Fiume „autoritatea cea mai înaltă a litoralului ungaro-croat“. — „Nu esistă“, dice Mazzura, „nicî litoral ungar, nicî litoral ungaro-croat. Teritorul ce se estinde de la Fiume și până la Karlobag, este litoral croat, un teritoriu croat, ce nu se póte disputa. Ungaria nu are nicî mare, nicî țěrm maritim. Acésta urmézá neîndoios și clar din §§-ii 65 și 66 ai pactului. Autoritatea supremă a litoralului croat este banul Croației și guvernul croat; guvernorul din Fiume este capul autorității comune a portului, fără de orî-ce altă jurisdicțiune“.

Este la tot casul interesant, că diarul „Budapesti Hirlap“, după care reproducem acest estras din articolul fóiei croate, nu-l însoțesce cu nicî un comentar, ci-l publică sub titlul: „Fiume, Banffy și Tisza“.

Rěsboiul ruso-japones.

Refugiarea vaselor rusescî.

Se telegrafiézá din *Petersburg* cu data de 14 August: Cu data 12 August amiralul *Matusevicî* telegrafiézá Țarului, că deórece s'a stabilit, că vasul *„Cezarevicî“* nu va puté sě ajungă la Wladiwostok, a fost dus pentru reparațiune în portul de la *Kiauciau*, unde a sosit séra la 9 óre și unde se mai aflau crucișătorul *„Novik“* și canoniera *„Bisumni“*. Afară de amiralul *Wilhoft*, au mai cădut alțî 3 ofițerî, 8 ofițerî au fost rănițî, între ei *Ivanov*, comandantul lui „Cezarevicî“. Nu s'a constatat încă numěrul celor cădu țî și rănițî.

—Din *Wei Hai-Wei* se telegrafiézá, că distrugětorul de torpilóre rusesc *„Burni“* s'a înăsipit pe cósta de la Șatung apoi a fost svěrlit în aer. Echipagiul a scăpat.

— Din *Petersburg* se telegrafiézá (oficial): Locotenentul *Rolșakowsky*, comandantul vasului *„Retșitelny“* a adresat Țarului următorul raport telegrafic în privința afacerei contratorpilorului sěu:

— Am sosit de la Port-Arthur cu torpilorul „Retșitelny“ la Cifu, avênd importante depeșî, după-ce am străbătut două linii de blocare ale inimicului. După ordinele, ce le primisem de la amiralul *Grigorovicî*, am desarmat și am dat jos pavilionul torpilorului.

In nóptea de 12 August st n. *am fost atacat de Japonesî*, carî au sosit în același port cu două torpilóre. Japonesii au trimis pe bordul vasului meu un ofițer cu un detașament, pentru a negocia. Ne avênd arme, ca sě mě împotrivesc, am ordonat, sě se facă pregătirî pentru aruncarea în aer a torpilorului meu.

Când Japonesii începură sě ridice la catarg pavilionul lor, *am pălmuit pe ofițerul japones și l'am aruncat în apă.* In același timp ordonaiŭ marinarilor sě arunce în apă pe soldații japonesî. Impotrivirea nóstră însě nefiind eficace, Japonesii puseră mâna pe torpilor. Se produseră pe bordul torpilorului câte-va esplosiunî, dér el nu se scufundă. Vasul a fost apoi remorcat afară din port de către Japonesî.

Echipagiul și ofițerii torpilorului au fost scăpațî. Aruncătorul de torpile, fochistul și patru ómenî au fost rănițî în mod ușor. Aspirantul de marină *Petrow* opunêndu-se la arborarea pavilionului japones, a fost grav rănit. Eu sunt rănit la piciorul drept de un glonț, care n'a fost încă estras. Rănițîi au fost transportațî la spitalul misionarilor francesî.

Luptă năvală în canalul coreean.

Flota rusă din *Wladiwostok*, probabil pentru a primi vasele rusescî refugiate din Port-Arthur, a făcut o eșire pe mare și timp de trei dile a circulat pe cósta de ost a Japoniei. Faptul acesta a provocat o mare panică între populațiunea de pe acéstă cóstă. Tóte vasele strěine și-au suspendat cursele și s'au refugiat în porturî.

Flota rusă ajungénd în canalul coreean, a avut o *ciocnire cu flota japonesă la Tsutsima.* Flota din urmă era comandată de amiralul *Kamimura.* Amiralul japones

fiind înscîințat despre erupțiunea escadrei ruse din Port-Arthur, a ținut drumul vaselor rusescî, pentru a căror întîmpinare veniseră trei crucișătóre din Wladiwostok.

Ciocnirea cu aceste trei vase rusescî a durat timp de 5 óre. Crucișătorul *„Rurik“ a fost cufundat* și se dice, că pe bordul lui au pierit *26 ofițerî rușî și 360 ómenî.* Vasele *„Gromoboi“* și *„Rusia“* s'au refugiat spre nord.

„Novik“ a ajuns norocos la Wladiwostok. Tot la Wladiwostok au sosit și vasele rusesescî *„Gromoboi“* și *„Rusia“*.

In lupta navală au avut pierderî și Japonesii. Mai multe din vasele lor au fost stricate.

Asediarea Port-Arthurului.

Mikado a ordonat de a-se lua cu orî-ce preț Port-Arthurul, chiar décă operațiunile de rěsboiŭ din Manciuria ar trebui sě înceteze și *teatrul luptei sě fie mutat în Coreea,* mai ales, că ploile au făcut sě înceteze aceste operațiunî.

12 regimente din armata japonesă de la Sud au fost reînapoiate la Port-Arthur.

Un fiu al lui Mikado, prințul *Konacho a fost rănit* pe bordul cuirasatului „Mikasa“ în lupta din urmă de la Port-Arthur.

Protestul Țarului.

Țarul *Nicolae* a dat ordin ministrului afacerilor strěine *Lamsdorff* sě însărcineze pe ambasadorul Rusiei din Paris de a ruga pe guvernul frances, ca prin ministrul sěu din Tokio sě remită în numele Rusiei un *protest energic* contra atingerei flagrante a neutralitățiĭ Chinei și a nesocotirei dreptului ginților comise prin atacul contra torpilorului „Retșitelny“ de către Japonesĭ într'un port neutru.

In același timp ministrul Rusiei la Peking a primit ordinul de a adresa o protestare energică guvernului chines, relevând gravele urmărĭ ale atingerei neutralitățiĭ atingere ce a fost permisă de China.

Din *Cifu* se telegrafiéză, că Japonesii au readus în acel port torpilorul „Retșitelny“, pe bordul căruia se află soția și fiica generalului *Stössel.*

Brașov, 1(14) August 1904.

Domnule Redactor! Adĭ sěptěmână am cetit în „Gazeta Transilvaniei“ la „Vocĭ din public“ comunicarea unui óspe, care se plângea, că într'un restaurant, visitat de numěroșĭ Românĭ, birtașul refusă a ține la disposiția lor o listă de bucate în limba română, pe lângă cea maghiară-germană, ce o presentă de obiceiŭ mușteriilor. Numesce chiar cu numele restaurantul și birtașul.

Observările, ce le face autorul acelei comunicărĭ le găsesc la loc; nu înțeleg însě, de ce se pune tótă vina în cârca birtașului George, când în realitate numai óspețiĭ sěi românĭ sunt în primul rênd vinovațĭ, décă el nu se sfiesce a-le presenta dilnic numai liste de bucate maghiare-germane. N'are cineva, de cât sě arunce o privire asupra publicațiunilor autorităților locale, ca sě se convingă, că aceste se fac în tóte trei limbile, ce se vorbesc în Brașov. De ce dér un om privat, care are și interes și câștig personal de la mușteriĭ sěi, sě nu voiéscă a-i omeni cu o listă de bucate scrisă românesce, când pentru Ungurĭ și Germanĭ are acéstă consideraține?

Rěspunsul e clar și limpede: Cel-ce nu se consideră pe sine însușĭ, nu este considerat nicĭ de alții. Décă Românilor brașovenĭ le place așa, ca sě nu fie luațĭ în sémă nicĭ cât un cismar ungur din Blumĕna, pe care din unguréscа lui nu-l mai poțĭ scóte, atuncĭ urmările le věd. Birtașii, ca cel de la Redută, nu simt necesitatea de a plăti cui-va câte-va corónе, ca sě le scrie și o listă de bucate românéscă. De ce s'ar și stingheri, décă merge și fără ea? Noroc, că Românii sciu mai multe limbĭ, decât locuitorii din Blumĕna și din Brașovechiŭ. Dér acest noroc e numai al birtașilor, carĭ nu trebue sě vorbéscă și sě scrie românesce pentru mușterii lor. Țin sě constat aicĭ și — desfid pe orĭ-cine sě mě desmintă, — că atât Sasul cât și Ungurul pretinde, sě i-se vorbéscă și sě i-se scrie în limba sa, orĭ unde s'ar duce și m'ași rěmâși cu orĭ și cine, că décă un Român ar deschide aicĭ în Brașov un birt numai cu liste de bucate românel n'ar avé nicĭ un óspe sas séu ungur! Cu tóte astea la birtașul George dela Redută e masa celor de la casina română, și masa tinerilor, la Seileróia (Impěratul Romanilor) e masă constantă românéscă de mulțĭ anĭ. Cui îĭ vine însě în gând sě céră listă de bucate românéscă, séu sě pretindă, sě i-se vorbéscă românesce în aceste și alte birturĭ?

Până acum n'am vědut listă de bucate română, decât numai în timpul verii la restaurantele de la alea de jos și de la villa Kertsch.

Sě-mĭ dațĭ voie a pune, după cele premerse, o singură întrebare: Ce-ar fi, décă Românii brașovenĭ, vrênd sě fie luațĭ în sémă în mod egal cu concetățenii lor Sașĭ și Ungurĭ, n'ar mai cerceta acele localurĭ publice, prăvălii etc., în carĭ li-se desconsideră limba intr'un mod séu altul?

Nu voiŭ sě abusez prea mult de bunăvoința d-vóstrě și de spațiul foii. Dați-mĭ voie cu tóte aceste, sě mai adaug încă câte-va observațiunĭ cu privire la cele scrise în foile locale „Brassói Hirlap“ și „Kronstädter Zeitung“ despre un conflict, ce l'a avut un óspe român cu birtașul de la Redută în cestiunea listei de bucate și despre care comunicatul din „Gazeta“ n'a făcut nicĭ o amintire.*)

Faptul se resumă în următórele: Un óspe, brașovean de nascere însě stabilit în Bucurescĭ,**) cerênd în restaurantul de la Redută, sě i-se dea o listă de bucate scrisă românesce,—s'a iscat un schimb de vorbe între el și birtaș.

Acesta din urmă, vrênd sě dovedéscă că el nu e ținut sě aibă și listă de bucate românéscă, că e destul, décă scie vorbi cu óspeții românesce, a umblat sě se justifice înaintea altor óspețĭ românĭ, carĭ erau de față, prin afirmarea, că reclamantul ar stărui pentru lista de bucate română cu scop numai de a ațîța în contra lui (birtașului). Birtașul devenind astfel grosolan și făcênd óspelui reclamant imputărĭ necuviinciόse, acesta se irită așa de mult, încât sě-i fi aplicat birtașului una cu mâna stângă. Conflictul, despre care nu mě simt chemat a vorbi, căcĭ n'am fost de față, a ajuns și în colónele fóiei locale maghiare „Brassói Hirlap“. S'a scris în acéstă fóie, denaturându-se casul, într'un mod ofensător și provocător nu numai față cu óspele român amintit, dér și față cu familia sa. Nu mě simt chemat a mě pronunța nicĭ în privința acésta, mai ales după ce am înțeles, că respectivul șĭ-a cerut satisfacția cuvenită. Nu pot sě retac însě insanitatea și tendențiositatea șovinistă, cu care raportorul lui „Brassoi Hirlap“ vré sě facă dintr'o justă pretensiune a unui óspe român, ridicată față de birtașul unui restaurant dintr'un oraș, unde trăiesc și comunică atâta amar de Românĭ, vré sě facă, dic, din acéstă pretensiune firéscă o agitație, care „ar amenința pacea între Maghiarĭ și naționalități“. Adecă, décă la berăria de la Redută s'ar servi nu numai cu o listă maghiară-germană, ci și cu una română, acésta ar însemna, după „Br. Hirl.“, că pacea în Brașov este amenințată. Mare absurditate!

Ce face obiceiul rěu! Scriitorul raportului din fóia maghiară, dedat a le vedé tóte cu ochelarii intoleranței șoviniste, îndată ce aude, că ceva trebue sě fie scris orĭ vorbit românesce, bănuesce deja o agitațiune și rěsvrětire în detrimentul păcii publice!

Er birtașul dela Redută, cel ce nu scie scrie liste de bucate românescĭ, cu tóte că a fost mulțĭ anĭ în România, dér scrie liste de bucate maghiare și germane, se simte printr'asta încurajat a dice într'o întîmpinare, ce-o publică în „Kr. Ztg.“ cu întregul sěu nume: Georg Rothenbächer, că „de aceea n'are listă de bucate română în restaurantul sěu, fiind-că dênsul și chelnerii séi nu sciu scrie românesce și că de altmintrelea nicăirĭ în Brașov nu se găsesc liste de bucate române“.

Afirmarea din urmă, cum am arătat, nu e esactă, ér cât pentru celelalte observărĭ, ele sunt ofensătóre pentru mușterii sěi românĭ, a căror considerare, orĭ cât de bine i-ar servi de altcum, o lasă sě fie dependentă întêmplător, de cunoscința limbei române a chelnerilor, ce și-i angajéză, fără a pune cel puțin unuia condițiunea sě scie scrie românesce atâta, ca sě pótă compune o carte de bucate în acéstă limbă.

Repet însě, nu-i atâta de vină birtașul, cât mai mult cei, ce îl fac sě crédă, că nu trebue sě-șĭ mai bată capul și cu lista de bucate scrisă în limba lor...

— l — u.

*) Comunicatul l'am publicat așa cum ni-s'a fost trimes. — Red.

**) Numele îi e deja cunoscut dintr'o întîmpinare ce a publicat'o în „Kronstädter Zeitung“ de aicĭ la adresa lui „Br. Hirlap“. E d-l Dr. Nicolae Popovicĭ advocat în Bucurescĭ. — Red.

SCIRILE DILEI.

— 3 (16) August.

„Copilării maghiare“ Sub titlul acesta publică diarul „Donauwacht“ din Bucurescĭ, următórea notiță: Raportul anual al universității din Iașĭ trimis universității din Clușiŭ, a sosit dilele aceste înapoi la Iașĭ, cu observarea scrisă de rectorul univ. din Clușiŭ, că *nu esistă în Uugaria vr'un oraș cu numele „Klausenburg“.* Rectorul din Iași, probabil, că n'a credut cu putință, ca sě se blameze cineva așa de cumplit, ca rectorul universității din Clușiŭ la timpul sěu în afacerea cunoscută din Giessen. (Nu de mult rectorul univ. din Clușiŭ a retrimis și universității din Giessen raportul anual din causa adresei „Klausenburg“). Iesenii au făcut o încercare cu anuarul lor adresat la „Klausenburg“. Păcăléla a succes perfect și astădi rîde întréga universitate ieșană de colegii lor din „Kolozsvár“, carĭ îșĭ dau cea mai mare silință, a se espune batjucorei întregei lumĭ civilisate.

Nouěle bancnote de 10 corónе. Din Budapesta se anunță, că deja pe la finea anului curent se vor pune în circulațiune nouěle bancnote de dece corónе.

Capela românéscă din Bitolia (Macedonia) fiind terminată, S. Sa preotul Theodor Constantin, care de două lunĭ și mai bine a venit în România, se va reîntórce la Bitolia spre a lua parte la sfințirea capelei și a începe slujba religiósă în limba română. Lucrările vor trebui sě fie complect terminate cel mai târdiu până la sfîrșitul anului 1907.

Urmările secetei. Scirĭ sosite din județele Dorohoiŭ și Botoșanĭ arată, că din causa secetei și porumbul din acele județe, carĭ până acum dădeau speranțe frumóse, a început sě fie compromis. Pe de altă parte, seceta a început sě facă mult rěu și fênațelor, așa că este temere sě nu se pótă îndestula vitele din acele județe, necum sě se hrănéscă și vite din alte părțĭ. Agricultorii și propietarii din județele Dorohoiŭ și Botoșanĭ, basându-se pe ploile cădute în Măiŭ și Iunie și pe perspectivele frumóse ale recoltei și fênațelor, au contractat angajamente cu crescĕtorĭ de vite din josul Moldovei, așa că acele județe sunt adĭ pline de vitele aduse din alte părțĭ și carĭ acum nu prea au nicĭ acolo ce pasce.

Facultatea teologică din Bucovina a avut în anul academic espirat 1903/4 cel mai mare numěr de auditorĭ de la esistența ei, și anume 71. Dintr'aceștia — scrie „Viitorul“ — au fost 41 din Bucovina, 10 din Transilvania și Ungaria și anume 8 din mitropolia Sibiiului cu diecesa Aradului și a Caransebeșului, și 2 din patriarhatul sêrbesc din Carlovăț, 1 din Dalmația, 5 din Bosnia și Herțegovina, 7 din România, 3 din Bulgaria și 4 din Turcia. După naționalitate au fost: 48 Românĭ, 8 Rutenĭ, 8 Sêrbĭ și 7 Bulgarĭ. In decursul anului au avut loc 9 rigoróse și 5 promovărĭ, 2 rigoróse au fost prestate de absolvențĭ din Bucovina, éră 7 de absolvențĭ din alte țěrĭ. Esamenul esegetic istoric l'au prestat 6 studențĭ în teologie ai anului al doilea, dintre carĭ doi cu escelință parțială, éră esamenul sistematic practic 6 absolvențĭ. Un candidat a fost reprobat la esamenul din urmă. După anĭ se repartéză studenții în teologie în următorul mod: I. 23 (15 din Bucovina); II. 20 (10 din Bucovina); III. 16 (13 din Bucovina); IV. 7 (3 din Bucovina). Cincĭ studențĭ în teologie au fost absolvențĭ ai altor institute teologice și au ascultat prelegerile, pentru-ca sě fie admișĭ la rigoróse, fără ca sě fie înscrișĭ într'un an anumit.

In Dicio-Sân-Mărtin ministrul de finanțe va înființa o direcțiune financiară. Clădirea pentru acéstă autoritate financiară e deja gata și la 1 Sept. 1904 ea va începe sě funcționeze.

Școla specială i. r. pentru prelucrarea lemnului în Câmpulung (Bucovina). La începutul anului 1903/4 au fost înscrișĭ la acésta școlă 141 elevĭ, éră până la finea anului au rěmas necvalificațĭ 25. După naționalitate sunt: Românĭ 65, Germanĭ 67, Polonĭ 6, Rutenĭ 2, de alte naționalitățĭ 1. Dintre elevii înscrișĭ se țin de confesiunea gr.-orient. 65, rom. cat. 35, evang. 3, mosaică 38. Limba de instrucție de la școla de di este cea română, la școla de progres cea germană. Inscrierile elevilor pentru anul 1904/5 vor avé loc în 14 și 15 Septemvrie a. c. în localitățile școlei. La primire au sě se legitimeze aspiranții cu: mărturie de botez, că au împlinit vêrsta de 13 anĭ, testimoniul că au absolvat o școlă poporală séu un atestat de valóre egală, învoirea părinților séu a epitropilor. Fie-care elev are sě plătéscă la înscriere o taxă de 2 corónе. Școlarĭ sěrmanĭ și demnĭ primesc stipendii, ajutóre, precum și tóte recvisitele necesare.

O hienă în comuna Calinescĭ. Din Ploescĭ se scrie, că înainte de acésta cu două lunĭ a scăpat dintr'o menagerie o hienă, care s'a arătat mai întâiŭ în comuna Florescĭ ér dilele trecute în apropierea satului Calinescĭ, răpind mai multe oi. Inspectorul comunal Popescu a aranjat acum o mare vênătóre, pentru a prăpădi acest animal periculos.

Musica orășănéscă va cânta Miercurĭ dim. la órele 9 pe promenada de sub Têmpa. D. a. nu va cânta musica pe promenada din jos din causa serenadei, ce se face în prediua aniversărei Majestății Sale. — Miercurĭ séra la órele $8^1/_2$ concertéză musica ca de obiceiŭ în cafenéua Neustädter.

Situațiunea agricolă.

După raportul de la 31 Iulie al ministeriului unguresc de agricultură, situațiunea agricolă la noi în țéră se presentă astfel:

Grâul a dat resultate, carĭ asigură încâtva esistența locuitorilor. Recolta *sěcărei* și *orzului* nu e de loc satisfăcětóre, ér recolta *ověsului* e mai slabă decum se prevědușe înainte cu câteva sěptěmânĭ.

In unele regiunĭ ale țěrii a plouat binișor, ploile însě n'au fost destul de abundente, ele de altfel au sosit prea târdiu pentru-ca *porumburile* (cucuruzele) sě se pótă repara.

Ca resultat al acestei triste situațiunĭ, se póte constata acuma, *că recolta porumbului din acest an este rea* și în cea mai mare parte e amenințată cu nimicire.

O icónă nu se póte mai tristă presentă livedile la munte și la șes, carĭ sunt ca arse de foc.

Etă cum se presentă în cifre recolta din ěst an:

Grâu:	35,622,400	măjĭ metrice.
Sěcară:	11,669,000	„ „
Orz:	10,400,000	„ „
Ověs:	8,400,000	„ „

Cucuruzul, în urma timpului aprópe neîntrerupt secetos, a decădut așa de tare, încât chiar décă vor urma ploi în abundanță, *nu se va mai puté reculege.* Efectele timpului anormal se simt mai ales în regiunea dintre Dunăre și Tisa, precum și în regiunile de pe ambele țěrmurĭ ale Tisei, unde *cea mai mare parte a cucuruzului s'a uscat,* până a nu ajunge încă în stadiul înflorirei și al formărei rodului. Ceva mai bine s'au desvoltat sěměnăturile în regiunea dincóce de Dunăre, în Banat și Ardeal și în regiunile muntóse nord-ostice. Și aicĭ însě tuleii sunt mai mult, séu mai puțin fără bóbe.

Cartofii în cele mai multe regiunĭ ale țěrii au rěmas micĭ și nedesvoltațĭ; vrejii și foile s'au uscat.

Plantele de grădină și varza în cea mai mare parte s'au ofilit, ér varza fu atacată de insecte.

Păstăiósele sunt puține, dér de calitate bună. — *Meiul* și *hrișca* au dat o recoltă fórte slabă. *Cânepa* și *inul* de asemenea. Ele au rĕmas micĭ și în lipsa de apă, topirea lor este împiedecată în multe părțĭ.

Napii de zăhar și de *nutreț* s'ar mai puté reculege, décă ar mai urma ploi. Sĕmânăturile târḑii însĕ vor da o recoltă slabă.

Trifoiul și *luțerna* au otăvit fórte slab în perióda ultimă. Ele nicĭ n'au mai putut fi cosite. *Cucuruzul de nutreț* și *mohorul*, de asemenea. Nu s'au desvoltat și încep a se vesteji și usca.

Liveḑile numai icĭ colo se mai pot cosi, ér *pășunile* abia mai ofer hrană pentru vite.

Strugurii au fost împiedecațĭ în desvoltare prin seceta cea mare și îndelungată, ér prospectele satisfăcĕtóre se reduc mereu.

Pómele s'au împuținat mult. Ele cad înainte de a-se fi desvoltat pe deplin.

In general situațiunea agricolă la noi în țéră e cât se póte mai îngrijitóre, așa că se póte ḑice cu drept cuvênt, că un an slab în recoltă ca acesta de mult n'am avut. Prețurile cerealelor se urcă de pe acum pe tóte piețele și se vor urca constant, căcĭ seceta și uscăciunea urmézĕ sĕ fie statornică, încât e un adevĕrat flagel trimis de Dumneḑeu pe capetele ómenilor.

*

In *România*, după rapórtele sosite la ministeriul de domenii, sĕmănăturile păióse ca orzul, ovĕsul, grâul și sĕcara au fost secerate în întréga țéră. Pretutindenĭ s'a început treeratul; pe alocurea s'au început arăturile pentru sĕmănăturile de tómnă.

Din causa marei secete, care bântue încă țera, numĕroșĭ arendașĭ și proprietarĭ de moșii amână începerea arăturilor pentru sĕmănăturile de tómnă.

Resultatul recoltei generale din acest an față de anul trecut este *aprópe 70 la sută în minus.*

Societatea pentru fond de teatru român.

(Anuarul pe anul 1902—1903)

Am amintit, că ḑilele aceste a apărut de sub tipar, în tipografia A. Mureșianu (Brașov 1904), un elegant volum cu titlul „Anuarul VII al Societățiĭ pentru fond de teatru român, pe anul 1902—1903. — Brașov 1904“.

Din acest anuar relevăm următórele date mai însemnate, privitóre la activitatea și starea actuală a societățiĭ.

Președinte de onóre al societățiĭ este d-l Dr. Alesandru *Mocsonyi*, care prin numĕrósele donațiunĭ, ce le-a făcut, șĭ-a săpat numele cu litere neșterse pe frontispiciul templului Thaliei Române din Ardeal și Ungaria.

Comitetul e compus astfel: Iosif Vulcan președinte, Virgil Onițiŭ vice-președinte, N. Petra-Petrescu cassier, Dr. Iosif Blaga secretar, George Dima, Emanuil Ungureanu și Vasile Goldiș membri. Comitetul mai are încă 16 membri prin diferitele orașe, numițĭ „bărbațĭ de încredere ai comitetului“.

Anul trecut Societatea șĭ-a ținut adunarea generală în Sebeșul-săsesc la 15 August. In vorbirea de deschidere președintele comitetului d-l Iosif Vulcan a accentuat însemnătatea cea mare și scopul sublim ce-l urmăresce Societatea prin crearea unui organ pentru rĕspândirea culturei naționale, adăugând, că Societatea nu înțelege sub teatru edificiul, ci instituțiunea teatrală însașĭ.

D-l Dr. Iosif Blaga secretarul, societățiĭ publică o lungă și interesantă *statistică* asupra mișcărei teatrale la noi, la orașe și la sate. Se arată cu cifre cum mișcarea acésta sporesce din an în an.

S'a constatat, că în 1903 s'au organisat în diferite sate și orașe din Ardeal și Ungaria *179* representațiunĭ teatrale cu 28 mai multe ca în anul 1902, cu 62 mai multe ca în 1901, cu 67 mai multe ca în 1900, cu 106 mai multe de cât în 1899 și cu 151 mai multe de cât în 1898, când s'a început culegerea datelor.

Pe lângă numĕrul seratelor teatrale a sporit și numĕrul pieselor representate. In 1903 la *179* serate, publicul a vĕḑut 114 piese diferite.

Averea Societății strînsă prin donațiunĭ și prin taxe de la membriĭ, serbărĭ etc. era la sfîrșitul anului 1903 de *corone 331.309.47* — o suma acésta destul de frumósă.

In *biblioteca teatrală*, ce se edă sub supraveghiarea vice-președintelui V. Onițiŭ, au apărut până acum 10 volume.]

Anuarul publică și un *plan de acțiune*, în care se arată, că pentru pregătirea teatrului român, societatea va avé de resolvat următórele probleme: sĕ ridice pe artiștiĭ dramaticĭ la înălțimea chemăriĭ lor, perfecționând talentele ce se găsesc aḑĭ în mijlocul poporului nostru; sĕ trimită dintre aceștĭ artiștĭ în diferite centre românescĭ spre a însufleți publicul mare românesc pentru arta dramatică; sĕ îngrijéscă de îmbogățirea unui reportoriŭ; sĕ caute a face educația gustului artistic și sĕ desvólte interesul publicului românesc pentru cause teatrale.

In anuar se mai publică conferența „Teatrul Național“, ținută la adunarea din Sebeșul-săsesc de Dr. V. Branisce; „Tata Moșu“, o schiță de Virgil Onițiŭ, cetită în aceeașĭ adunare. „Inceputul dramei române — *Irodiĭ*“ de Sebastian Stanca, conferență presentată la adunarea din Sebeș; „Nica, vestitul lăutar de la Lugoșiŭ“ (cu portret) de Dr. Tiberiu Brediceanu; „Mișcarea teatrală la noi în 1903“ de Dr. Iosif Blaga; Raportul general al comitetului despre activitatea sa în 1902—1903; „Planul de acțiune relativ la lucrările de esecutat pentru pregătirea înființăriĭ teatrului român“; Raportul casei pe anul 1902—1903; Descrierea adunăriĭ generale din anul trecut (Vocĭ de pressă) și lista membrilor fundatorĭ, ordinarĭ pe viéță, ordinarĭ și ajutătorĭ.

Esecuția technică, hârtia și tiparul nu lasă nimic de dorit, și volumul se presentă ca o publicațiune artistică elegantă.

Răbdarea lui Kuropatkin.

— Răbdare! Răbdare! și ér răbdare! este cuvêntul de ordine al lui Kuropatkin în rĕsboiŭ, după cum Napoleon spunea, că pentru a face rĕsboiŭ trebuesc trei lucrurĭ: 1) Banĭ, 2) banĭ și érășĭ banĭ.

G. *Bernet* publică un articol în „*Le Temps*“, în care studiéză personalitatea plină de bravură și plină de sciință militară a generalissimului rus.

Dăm din acest articol părțile, carĭ caracteriséză mai bine personalitatea lui Kuropatkin.

In 1866, în momentul când Rușii preparau espediția în Kokand, Kuropatkin, care pe atuncĭ era un locotenent obscur și care avea însărcinarea de cassier, cerŭ șefului sĕu de batalion favórea de a fi întrebuințat într'una din companiile, carĭ intrau în luptă. Șeful de batalion refusă. Kuropatkin, se adresă, după obiceiul rus, camaradilor carĭ îl aleseră cassier. Aceștia făcură un demers colectiv în favórea lui Kuropatkin, însoțindu-l la șeful corpului. Șeful corpului refusă din nou cererea și ofițerii se retraseră.

Kuropatkin rĕmase în vestibul ca o sentinelă.

— Ce facĭ aicĭ? îl întrebă șeful de batalion, regăsindu-l după două óre la piciórele scărei!

— Aștept sĕ mĕ trimeteți în Kokand rĕspunse rece Kuropatkin.

— Nicĭ odată! Nicĭ odată! Mĕ înțelegĭ? rĕspunse șeful batalionului, și intră în apartamentele sale. Opt-spredece ceasurĭ după aceea Kuropatkin aștepta tot în vestibul.

— La dracu! reluă comandantul cu blândețe. Ce poțĭ sĕ facĭ unui om ca dumneata. Vrei sĕ te bațĭ? Du-te, de te bate.

In timpul rĕsboiului ruso-turc din 1877 Kuropatkin avea 29 de anĭ și era adjutantul lui Skobeleff.

Evenimentele sângeróse de la Plevna puseră în evidență bravura rațională și dominătóre pe ea însașĭ, care nu vede decât datoria ce trebuesce îndeplinită și ignoréză primejdia. Skobeleff însușĭ, acest erou legendar, spune în rapórtele sale în mai multe rêndurĭ: „Căpitanul Kuropatkin mĭ-a făcut servicii inapreciabile“.

Intr'adevĕr, rolul pe care l'a jucat Kuropatkin în luptele din munții Verḑi, întrece orĭ-ce mĕsură de apreciare. Era vorba, ca trupele lui Scobeleff sĕ atace pe un teren descoperit cu baioneta pe un inimic retrașat.

Sforțările ḑilei de 11 Septemvrie nu au putut conduce pe asaltanții istoviți, decât la o mică distanță de reduta *numĕrul unu*. Skobeleff nu mai avea sub mână nicĭ un singur om de reservă, afară póte de el însușĭ. Décă s'ar fi avêntat în luptă, ar fi câștigat victoria?

Se întórse către Kuropatkin și îl întrebă:

— Credĭ, că trebue sĕ mĕ duc eu însumĭ?

Kuropatkin șovăi de a ḑice acel *da*, de care depindea mórtea lui Skobeleff. Acéstă tăcere a fost eloquentă pentru Skobeleff.

Reduta *numĕrul unu* a fost luată într'un avênt de bravură. Turcii, carĭ erau stăpânĭ pe reduta *numĕrul doi*, făcură o năvală furiósă, și în timpul ḑilei se petrecŭ un carnagiŭ înfiorător. Lupta nu se terminase, când se produse un accident, care era sĕ răpéscă viéța lui Kuropatkin, care sta lângă un cheson de artilerie, notând numele soldaților, carĭ se distinseseră prin bravură. De odată un obus isbi în cheson, ale cărui muniții acoperiră reduta întrégă. Toți au fost isbiți și culcați la pămênt. Singur Kuropatkin, deși isbit în frunte, sta în picióre. Turcii profitând de învălmășala generală încercară sĕ reia reduta cu baioneta. Kuropatkin eși înaintea lor, după contra-atac, și îi respinse. După acéstă încordare nervósă, se produse o lâncezélă și Kuropatkin leșină. Fu luat de patru cazacĭ și dus în interiorul redutei.

Etă probele pe carĭ căpitanul Kuropatkin le-a dat despre caracterul sĕu; ele nu sunt nimic pe lângă acelea, pe carĭ le-a dat Kuropatkin în calitate de general.

Orĭ-cât de stăpân ar fi fost el, un alt comandant, în împrejurările în carĭ se află Kuropatkin în Manciuria, nu ar fi putut sĕ se stăpânéscă, și ar fi riscat o bătaie în care ar fi fost sdrobit.

— Voiŭ aștepta! ḑice Kuropatkin, și numai atuncĭ, când va sci, că nu mai trebue sĕ aștepte, va da lupta decisivă.

VARIETATE.

Din imperiul lui Dalai Lama. O depeșă a biroului telegrafic „Reuter“ ne-a anunțat ḑilele trecute sosirea espedițiunei englese în capitala Tibetului, Lhassa. Scirea acésta este fără îndoială de mare importanță, de óre-ce prin ocuparea capitalei acestui întins și până acum prea puțin cunoscut ținut în centrul Asiei, Tibetul ajunge sub influința unui stat europén, fapt, prin care se deschide în deosebĭ sciinței nouĕ orisonturĭ.

Până nu de mult cunoscințele despre obiceiurile și viéța poporului tibetan și în deosebĭ datele cu privire la capitala Lhassa, reședința sfântului Dalai Lama, erau fórte mance, în urma isolăriĭ și atitudinei ostile a poporațiunei față de orĭ-ce strĕin. In urma espedițiunei recente englese, care a traversat o mare parte a acestui vast ținut, au ajuns în publicitate scirĭ tot mai dese și mai sigure despre acéstă țéră și astfel astăḑĭ suntem în posiție a cunósce mai de-aprópe unele din trăsăturile acestui popor din centrul Asiei.

In numĕrul din luna acésta al revistei englese „Monthly Rewiew“ povestesce esploratorul engles Jameson Reid interesante scene din călĕtoria sa recentă prin ostul și nordul Tibetului. In unul din satele tibetane — ḑice Reid — societatea nóstră a fost invitată de către locuitoriĭ Tibetului la un prânḑ de „gală“, cu care ocasiune indigeniĭ au escelat prin o deosebită lăcomie în ale mâncărilor. Ei înghițiau de-odată cantitățĭ atât de marĭ din mâncările și beuturile de pe masă, în cât stam uimiți, și nu înțelegeam unde mai puté încăpé atâta hrană. Mâncarea este singurul scop al vieței lor; orĭ-ce li-se oferă, înghit cu o lăcomie ne mai vĕdută, până ce devin atât de sătui, în cât cad la pămênt într'o stare ametită și spasmodică. Când nu mănâncă, privesc ca tîmpițĭ în zare. Nóptea se ascund în locuințele lor miserabile, nisce șetri séu peșterĭ, unde se înnécă aprópe în mulțimea de bidigăniĭ, ce viețuesc în îmbrăcămintea lor murdară.

In privința spirituală, stau pe-o tréptă ceva mai înaltă. Uneltele, armele, cât și unele din obiceiurile lor denotă o inteligență și judecată óre care Ei se mai disting și printr'un fel de curagiŭ și tenacitate în luptă, pe care șĭ-au însușit'o probabil prin desele lor ciocnirĭ cu dușmaniĭ puternicĭ din jurul lor. Tibetaniĭ sunt marĭ amatorĭ de musică, dér și jucătorĭ pătimașĭ. Pas de pas poțĭ sĕ veḑĭ câte doi bărbațĭ jucându-se cu cuburĭ micĭ, un fel de joc de hazard. Mișcările lor sunt urmărite de numĕroșĭ privitorĭ, carĭ fiind interesațĭ la aceste jocurĭ, sunt împărțițĭ și ei în două partide. Nu rar se sfîrșesce acest joc cu încăierărĭ sângeróse.

Morala Tibetanilor este fórte laxă. La ordinea ḑilei sunt polygamia și polyandria. Numĕrul femeilor, ce le are un bărbat, depinde de la avuția lui. Femeile sunt în genere desconsiderate de bărbațĭ, escepție fac satele, în carĭ esistă polyandria și unde se bucură femeile de o posiție fórte înaltă și onorifică. Un bărbat, care vrea sĕ-șĭ asigure o femeie, séu o fură dintr'un sat învecinat, séu șĭ o cumpĕră pe banĭ.

Fórte curióse obiceiurĭ au tibetaniĭ la înmormêntărĭ. Décă móre vr'un bărbat corpul lui gol se légă de nisce parĭ înalțĭ și se espune astfel pradă pasĕrilor răpitóre séu animalelor sĕlbatice. Face o impresiune îngrozitóre asupra strĕinului, când trecênd prin ținuturile aceste, întâlnesce aprópe pas de pas trupurĭ omenescĭ atêrnate în aer și espuse sĕ fie mâncate de sĕlbătăciunĭ. Ósele și rĕmășițele trupurilor, carĭ au rĕmas scutite de lăcomia pasĕrilor și a animalelor răpitóre, se ard, ér cenușa se păstréză în vase sfințite, carĭ séu se espun în șetrele locuitorilor la vederea tuturor, séu se așéḑă în vre-o mare peșteră, care devine apoi un loc de pelerinagiŭ. O parte mică din cenușă se păstréză si în inele, pe carĭ rudeniile mortului le pórtă atêrnate de gât, ca un fel de scut contra bólelor și periculelor de tot felul.

ULTIME SCIRI.

Cifu, 15 August. S'a lățit svonul, că contraamiralul rus *Mathievici* a murit în urma rănei primite.

Petersburg, 15 August. „Brsevija Vjedomosti“ primesce din Liaoyang scirea telegrafică, că *divisiunile 3 și 6 japonese de la Sud, dimpreună cu reservele, au plecat spre Port-Arthur*, unde afară de aceste divisiuni, se află 80 miĭ juponesĭ cu 400 tunurĭ și 50 mortiere. *Impĕratul Japoniei a dat ordin, ca până la 23 August, Port-Arthurul sĕ fie luat.* Numĕrul trupelor japonese din Manciuria s'a redus la 170,000 *Atacul Japonesilor asupra Liaoyangului nu se aștéptă, de cât după căderea Port-Arthurului.*

Petersburg, 15 August. Intr'un raport al lui *Matthievicĭ* către Țarul se relevă, că în lupta navală de la Port-Arthur față cu cele patru crucișătóre rusescĭ („Askold“, „Diana“, „Pallada“ și „Novik“) și 8 torpilóre ruse, au stat 16 vase de rĕsboiŭ japonese și 30 torpilóre, cu totul 46 vase inimice. Lupta a durat 5 óre, și în decursul ei a căḑut amiralul Withoft. Cuirasatul rus „*Cezarevicĭ*“ a fost avariat. După căderea lui Withöft, comanda escadrei ruse a luat'o prințul *Uchtomsky.*

Petersburg, 16 August Japonesiĭ bombardéză de patru ḑile Port-Arthurul. *Atacul asupra frontului de ost a fost respins.*

Tokio, 16 August. Erĭ s'a început atacul general contra Port-Arthurului.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Nr. 12557—1904.

PUBLICAŢIUNE.

Pentru a se da în antrepriză construirea unui nou drum comunal în dosul Curmăturiĭ spre terenul isvórelor în lungime de 2455·5 metri curenţĭ pe o lăţime de 5 metri, cu suma proiectată de oficiul inginerilor orăşenescĭ în mărime de 9999 cor. 35 fil

Se va ţiné licitaţiune minuendă la **22 August 1904**, 10 óre a. m. în localităţile magistratului orăşĕnesc, despărţămentul IV.

Amatoriĭ au a-şĭ presenta ofertele timbrate cu 1 coronă, provedute cu 5% din suma ce vor oferi-o (fie în libele de depunerĭ dela cassa de păstrare braşovénă, dela „Albina“ séu dela „Banca naţională“ societate pe acţiĭ, fie în hîrtiĭ de valóre de a le statului séu hîrtiĭ hipotecare de a le institutului fonciar) până la óra sus menţionată a licitaţiunii la şeful despărţămentului al IV D-nul senator *Oscar Alesius*, cu atât mai tare, că oferte întrate mai târdiu la nicĭ un cas nu vor fi luate în considerare.

In ofert sĕ se arete acurat atât cu cifre, cât şi cu cuvinte suma, care oferentul are de cuget a o scădé din preţ; nicĭ oferte ulteriore, nicĭ ulteriore esplicărĭ séu întregirĭ la ofertele făcute nu se vor lua în considerare.

Din suma preţului muncit se va respunde întreprenorului în a. 1904 până la 4000 corone amĕsurat lucrului prestat; restul din suma muncită i se va numera în luna luĭ Ianuarie 1905, tot-déuna la cassa orăşĕnéscă din loc, pe basa de cuitanţe timbrate după scala tarifei de timbre.

Celelalte condiţiunĭ ale ofertului, precum şi dimensiunile şi materiale cuprinse în preliminarele de spese ale acestui drum, asemenea proiectele constătătóre din 11 planurĭ de situaţiune — tóte aceste se află depuse în expeditul magistratului, unde stau la disposiţiunea fie-căruĭ ofertant şi de unde î-şĭ pot lua fie-care ofertant informaţiunile necesare până la diua de licitaţie; de aceea sĕ şi cere, ca fie-care ofertant în ofertul sĕu se declare apriat că cunósce aceste condiţiunĭ, precum şi preliminarele de spese şi proiectele drumului de făcut şi că se supune acelora în întreg cuprinsul lor şi fără nicĭ o obiecţiune.

Brassó, în 3 August 1904.

2—2.1445. *Magistratul orăşenesc.*

Convocare.

Toţĭ acei P. T. Domnĭ, Dómne şi D-şóre, carĭ au subscris acţiunĭ la înfiinţanda bancă „Târnăveana“, prin acéstă sunt convocaţĭ la Adunarea generală constituantă, care se va ţiné în **11 Septemvrie** st. n. a. c. la 3 óre p. m. în Sighişóra.

De localitate potrivită se pórtă grija.

Fondatoriĭ.

Meghivó.

Mindazon T. cz. urak vagy hölgyek, kik az alakulandó „Târnăveana“ tak. pénzintézetnél részvényeket irtak alá, ezennel felkéretnek, szíveskedjenek a Segesváron folyó évi **Szeptember hó 11 én d. után 3 órakor** megtartandó

Alakuló közgyülésre

minél nagyobb számban megjelenni.

Megfelelő helyiségről gondoskodni fogunk.

3—6.1449. **Az alapitók.**

Nr. 1046 -1904.

PUBLICAŢIUNE,

referitóre la prescrierea datoriei de dare întregĭ pro 1904.

De óre-ce prin publicarea dela Nr. 4848—1904 P. t. public solvent de dare s'a provocat, a se presenta în oficiul de dare cu libelele séu cólele lor de dare, pentru petrecerea datoriei de dare pe anul curent, dér' o mare parte din solvenţiĭ de dare n'aŭ corespuns acestei provocărĭ; de aceea prin presenta se provócă încă odată toţĭ solvenţiĭ de dare, carĭ încă nu s'au presentat, ca cel mult în **8 dile**, adecă până la **22 August 1904**, sĕ se presente în acest oficiu, pentru a-i se petrece în cărticică séu în cólă darea prescrisă; cel ce nu va urma, se espune la o pedépsă aspră pentru neobservarea bunei ordinĭ.

Brassó, 13 August 1904.

1—2.(1459) *Oficiul de dare orăşenesc.*

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1904.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·32 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 5·14 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.*
(* Circulă numai până în Predeal)

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.25 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·45 min. a. m.*
(* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
III. Trenul de per. la óra 2·50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·14 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 9.47 m. séra.
IV. Trenul mixt la óra 6·14 m. dim.
(Nu mai dela Iunie Dumineca şi în serbătorĭ).

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 5·07 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiu la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·41 min. dim. (care circulă numai dela Predeal).
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes la Braşov

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Sereda)
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
III. Trenul mixt, la óra 6·10 m. séra.*)
IV. Tren de pers. la órele 10.01 m. séra.*) (* au legătură dela Tuşnad.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 7·43 séra.